

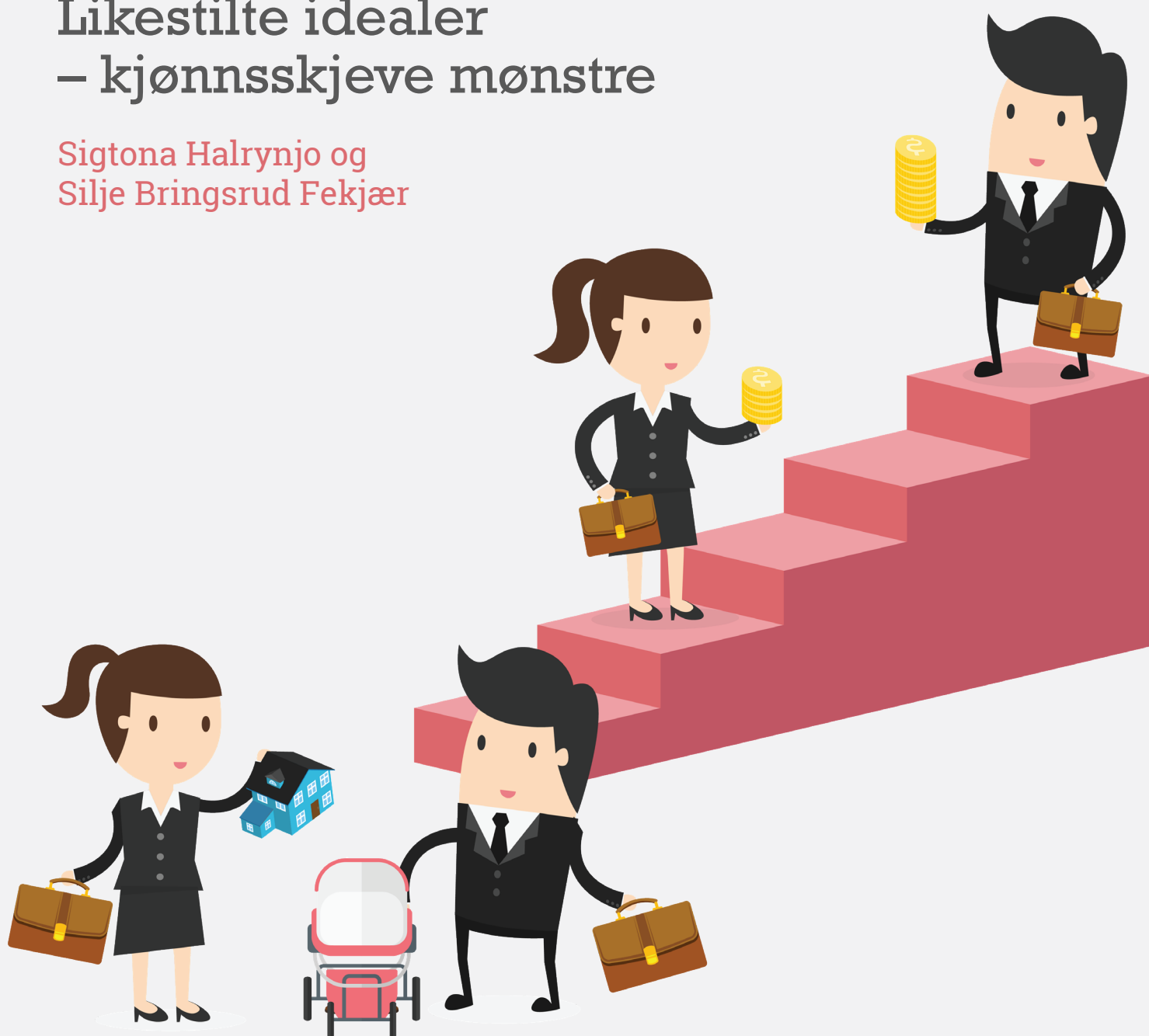
CORE
KJERNEMILJØ
FOR LIKESTILLINGS-
FORSKNING

INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING

Kjønn, karriere og omsorgsansvar blant økonomer

Likestilte idealer – kjønnskjevne mønstre

Sigtona Halrynjo og
Silje Bringsrud Fekjær

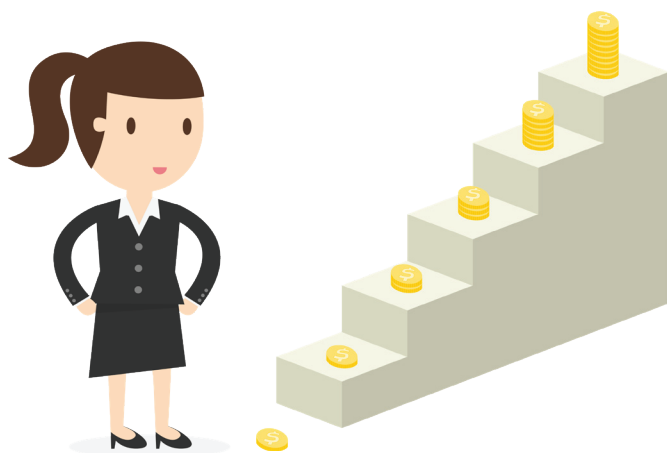
Denne hovedfunnsrapporten er basert på en spørreundersøkelse gjennomført høsten 2019 med svar fra 2046 økonomer.
Les hele rapporten her: <https://hdl.handle.net/11250/2658828>

Undersøkelsen er finansiert av

LIKE AMBISJONER OG IDEALER

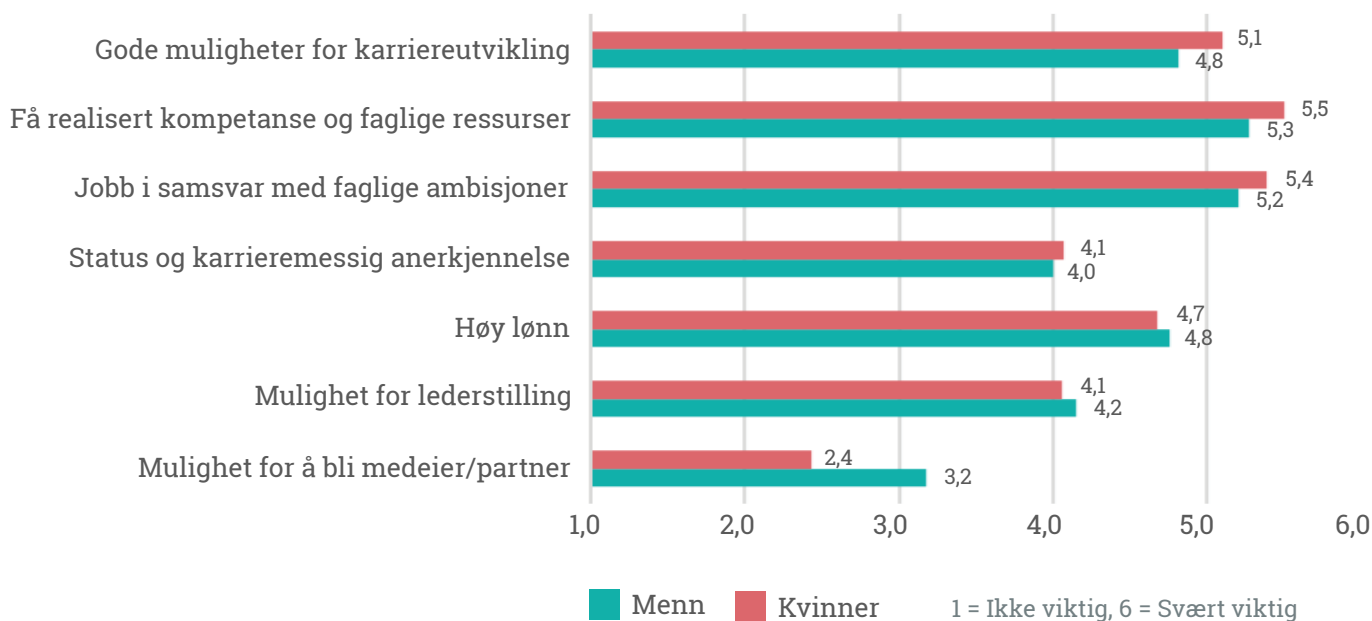
Kvinnelige økonomer er like ambisiøse som mannlige økonomer

Ingen kjønnsforskjeller i ambisjoner om karriere, lønn og ønske om å bli leder.

Mulighet for å bli medeier/partner er noe viktigere for menn enn for kvinner – men verken kvinner eller menn svarer at dette er veldig viktig for dem.

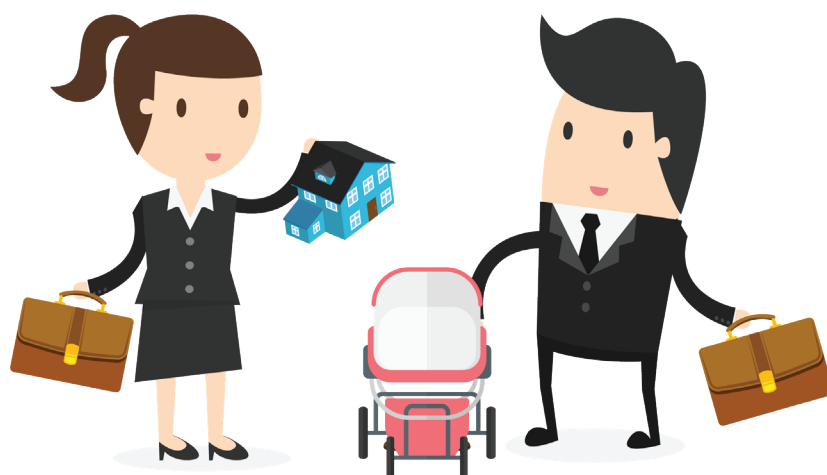
Hvor viktig er det for deg å ha en arbeidssituasjon som innebærer:

Idealet er å jobbe like mye og dele på ansvaret hjemme

92 % av kvinnelige økonomer og **83 %** av mannlige økonomer

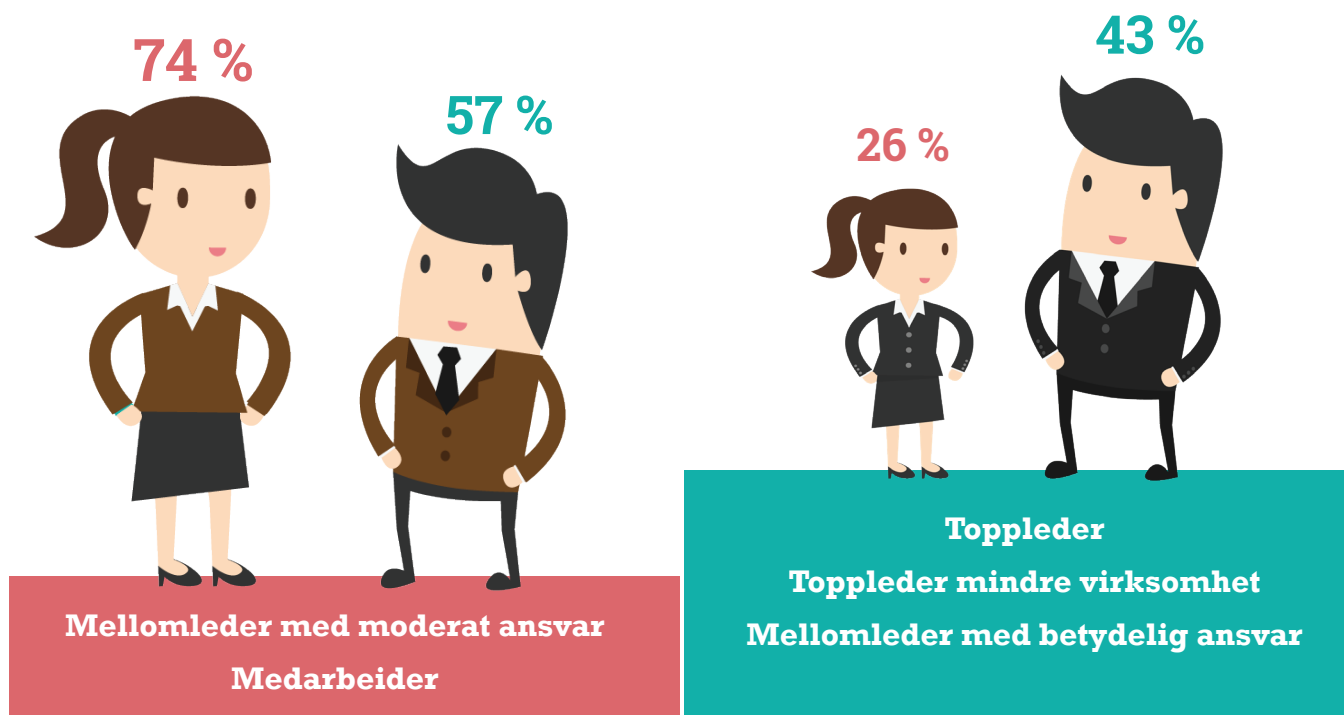
svarer at det beste for en familie med barn under skolealder er å jobbe like mye og dele likt på ansvaret for hjem og barn.

MENN HAR HØYERE STILLINGER OG HØYERE LØNN

Menn dominerer på toppledernivå

Mannlige økonomer er oftere toppleder eller mellomleder med betydelig ansvar, mens kvinnelige økonomer oftere jobber som medarbeider eller mellomleder med moderat ansvar.

Mannlige økonomer tjener mer enn kvinnelige økonomer

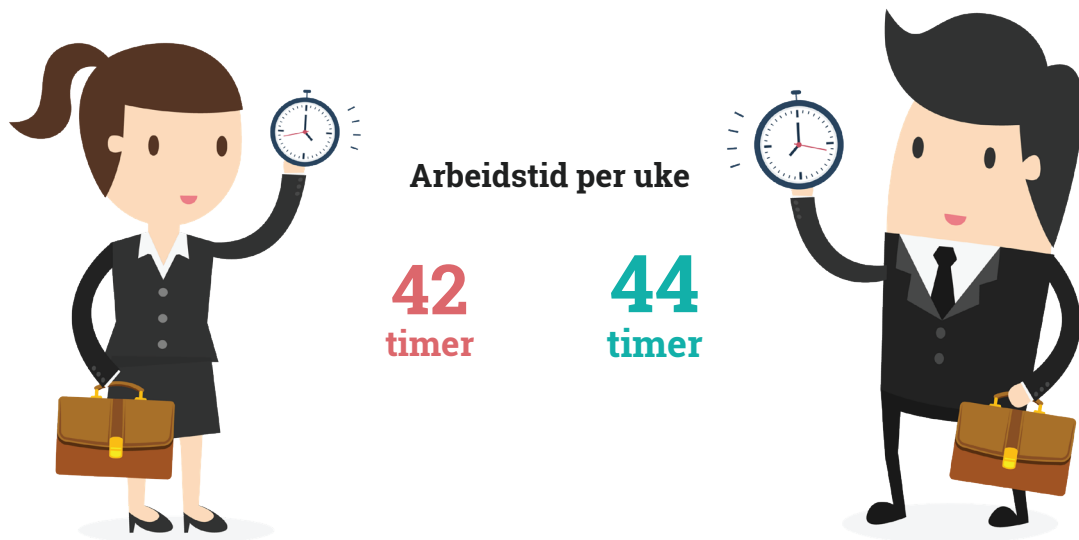
Også når vi sammenligner jevnaldrende økonomer, har kvinner lavere årsinntekt enn menn. Dette henger sammen med at kvinnelige økonomer oftere jobber i offentlig sektor, og at de har lavere stillingsnivå enn mannlige økonomer.

Vi minner om at funnene er basert på selvrapporterte tall fra en selektert gruppe økonomer (medlemmer av Econa som har valgt å svare på spørsmålene om arbeid og familie). For et presist svar på spørsmålet om kjønnsforskjeller i lønns- og stillingsnivå bør en supplere med andre datakilder, for eksempel informasjon fra offentlige registre som omfatter alle økonomer.

LIKESTILT PRAKSIS?

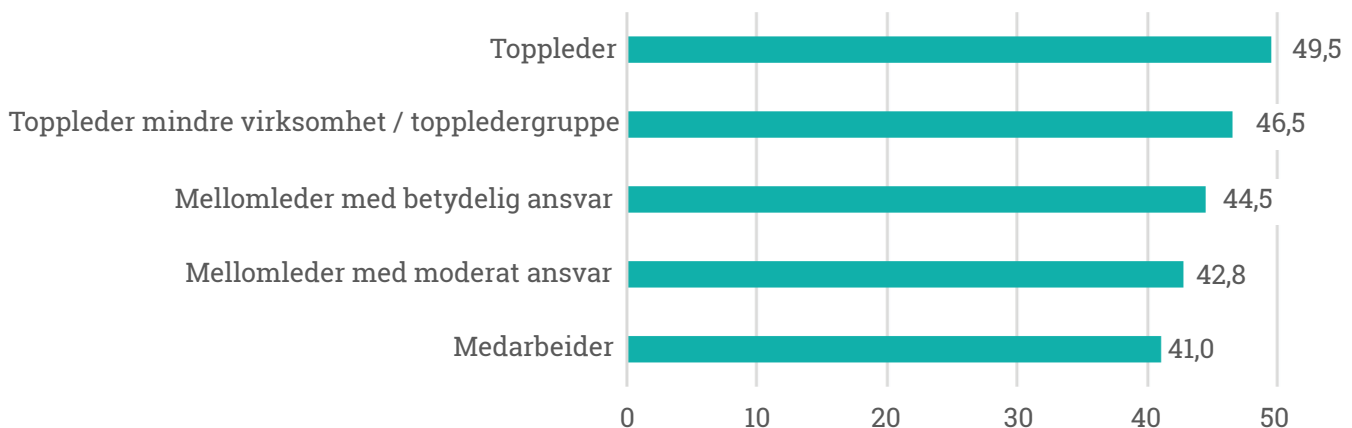
Økonomer jobber mye, og mannlige økonomer jobber mest

Gjennomsnittlig arbeidstid blant økonomer ligger på rundt 42 timer i uken for kvinner og 44 timer for menn, noe som ligger godt over en normalarbeidsuke.

Arbeidstiden varierer også med stillingsnivå. Jo høyere stilling, jo flere timer på jobb.

Ukentlig arbeidstid i timer etter stillingsnivå

Mange har vaskehjelp, få har au pair

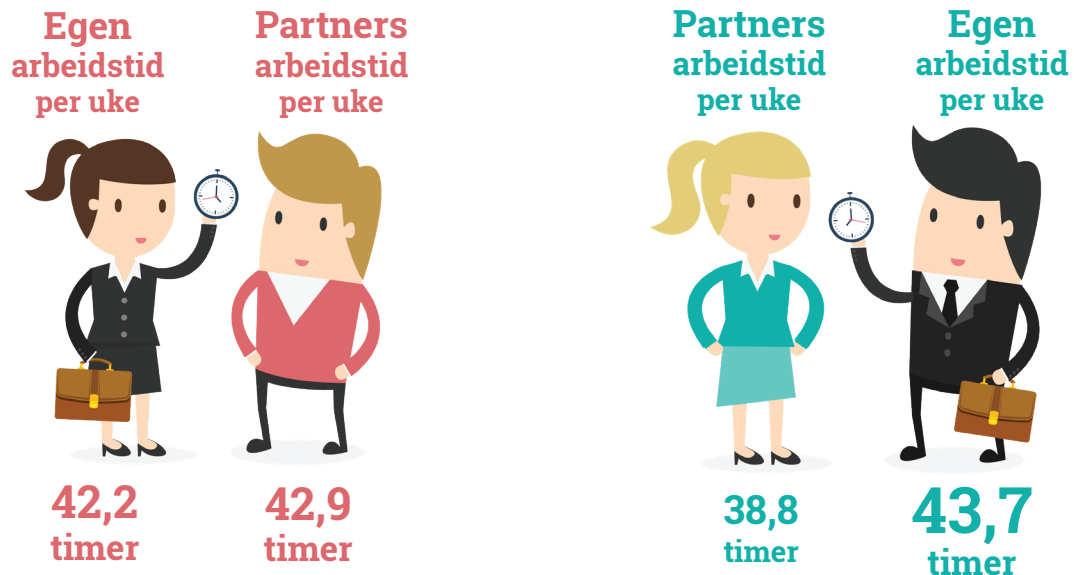
Omtrent halvparten av økonomene har eller har hatt vaskehjelp, noe som er klart mer enn befolkningen ellers. Bruk av au pair er mindre utbredt enn vaskehjelp, men varierer med stillingsnivå. Au pair er mest vanlig blant toppledere.

Omtrent halvparten får hjelp av familie og venner når det trengs, men det er partner som framtrer som den avgjørende ressursen på hjemmebane.

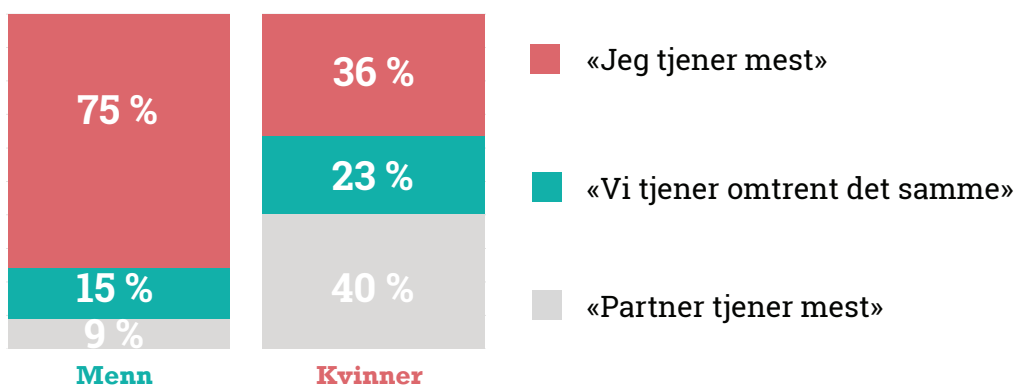
Menn har partnere som jobber mindre

De fleste økonomer har en partner som jobber heltid og som jobber relativt mye. Likevel har mannlige økonomer i snitt en partner som jobber **mindre** enn de selv gjør, mens kvinnelige økonomer i snitt har en partner som jobber **like mye eller litt mer** enn de selv gjør.

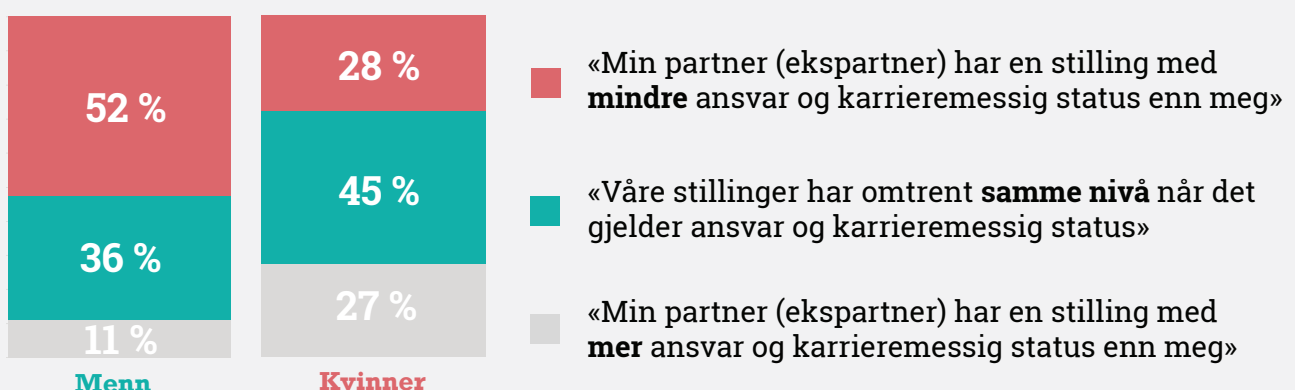

Menn har partnere med mindre lønn, ansvar og status

75 prosent av mannlige økonomer svarer at de selv tjener mest i parforholdet, mot bare 36 prosent av kvinnelige økonomer.

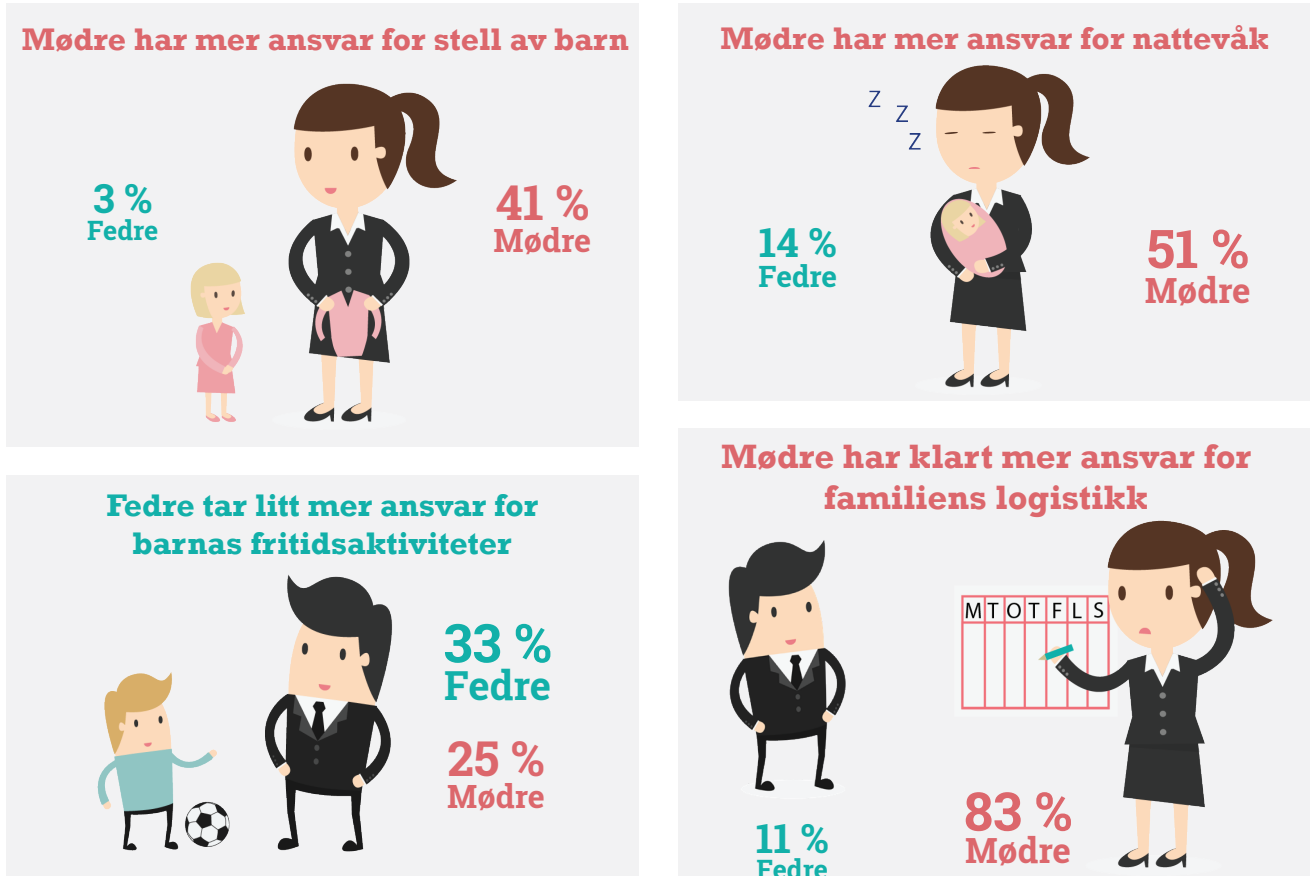
Det er store kjønnsforskjeller i hvordan økonomer vurderer partners/ekspartners jobb i forhold til sin egen. Blant mannlige økonomer er det vanligst at partner har mindre ansvar og status på jobb enn de selv har.

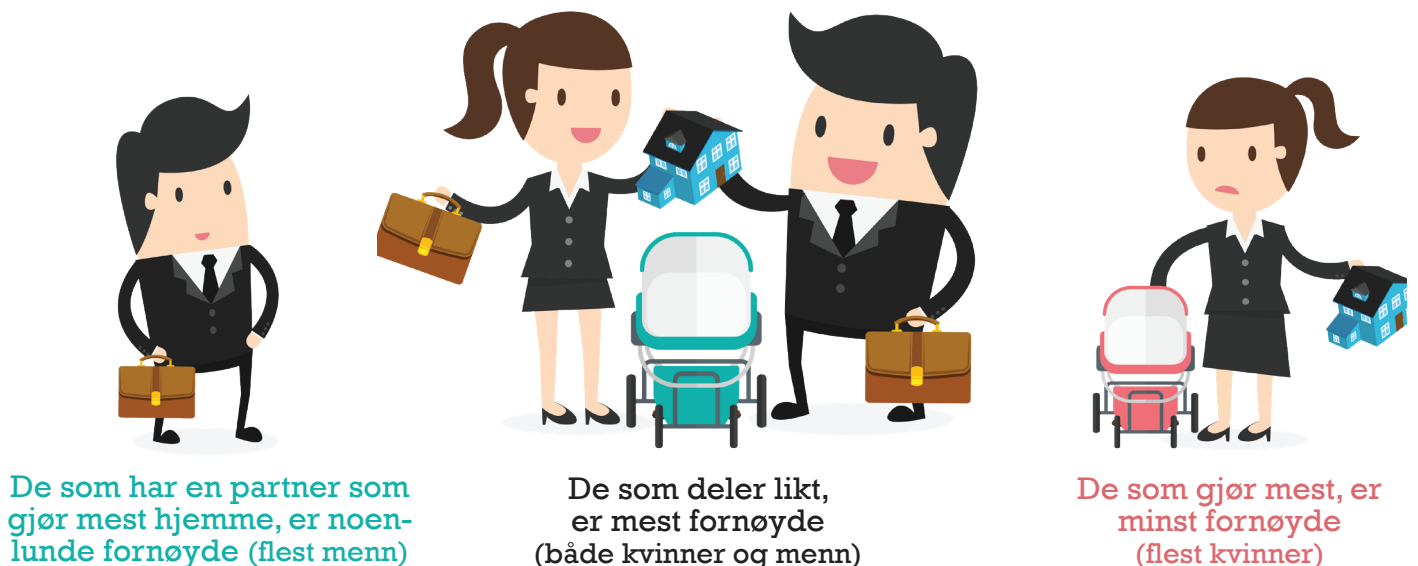
KVINNER HAR MEST ANSVAR FOR BARN, HJEM OG FAMILIELOGISTIKK

Flertallet deler på omsorgsansvaret, men mønsteret er fortsatt skjevt

Andel mødre og fedre som svarer at de selv har hovedansvaret i familien for ulike typer omsorgsoppgaver for barn:

De som deler omsorgsansvar og husarbeid likt, er mest fornøyd

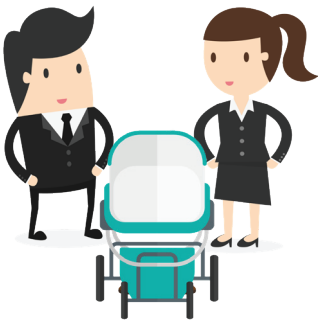
ULIK FORDELING AV OMSORGSANSVARET I PERMISJON

Mors permisjon er mye lengre enn fars

Både kvinnelige og mannlige økonomer tar foreldrepermisjon, men det er store forskjeller i permisjonslengde:

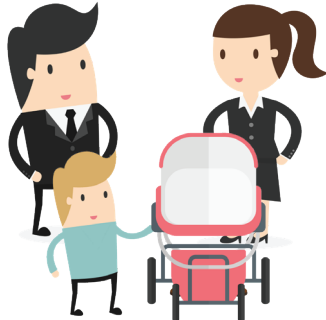
Første permisjon

2,8 måneder
10,1 måneder

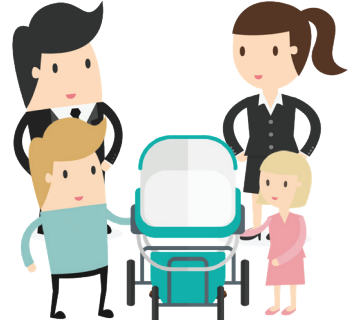
Andre permisjon

2,9 måneder
10,5 måneder

Tredje/siste permisjon

3 måneder
11,6 måneder

Mødrenes permisjon varierer mellom 10 og 12 måneder, mens fedrenes permisjon er i underkant av 3 måneder. I gjennomsnitt er mødrenes permisjon 3,6 ganger så lang som fedrenes.

Gjennomsnittlig permisjonslengde for mødre og fedre

Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni
Juli	August	September	Oktober	November	Desember

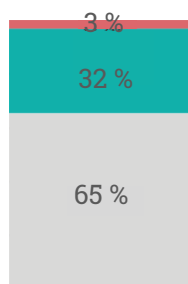
Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni
Juli	August	September	Oktober	November	Desember

Yngre generasjoner av fedre tar lengre permisjon enn eldre generasjoner. Vi ser likevel et mønster der de som nå har en jobb på høyere stillingsnivå, har tatt kortere permisjon enn de som nå har en stilling på lavere nivå, blant både yngre og eldre generasjoner av fedre.

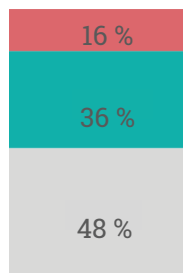
Fedre overlater oftere barnet til andre i permisjonstiden

Halvparten av fedrene sier at andre har hatt ansvar for barnet på dagtid i permisjonen. For 16 prosent av fedrene gjelder dette hele permisjonen.

I flest tilfeller overlates ansvaret til partner, eller barnet er i barnehage.

Mødre

Fedre

Andre har ansvar for barnet på dagtid

Ja, i hele permisjonen

Ja, i deler av permisjonen

Nei

Fedre jobber mer enn mødre i permisjonstiden

Andel mødre og fedre som svarer ofte / svært ofte:

Fedre svarer oftere på e-post i permisjonen

49 %
Fedre

14 %
Mødre

Fedre tar oftere jobbtelefoner i permisjonen

38 %
Fedre

11 %
Mødre

Fedre har mer ansvar for arbeidsoppgaver i permisjonen

21 %
Fedre

6 %
Mødre

Mødre deltar oftere sosialt enn faglig i permisjonen

27 %
Fedre

23 %
Mødre

Fedre ønsker lengre permisjon

47 %
av fedrene ville hatt
lengre permisjon

28 %
av mødrene ville hatt
lengre permisjon

Fedres permisjon er mye kortere enn mødres, samtidig som de beholder mer av ansvaret på jobb og i mindre grad tar over ansvaret på hjemmebane mens de er i permisjon.

Interessant nok ville nesten halvparten av fedrene hatt lengre permisjon om de kunne velge om igjen.

Å KOMBINERE ARBEID OG FAMILIE

Høyere krav og forventninger på høyere stillingsnivå

Opplevde krav og forventninger i egen jobb er klart størst på høyere stillingsnivå, i privat sektor og i stillinger med resultatansvar. Det er flest menn i disse stillingene.

Levere resultater på kort varsel

Leverer til avtalt tid selv om man har syke barn eller er syk selv

Generell innsats utover 37,5 timers uke

Å være tilgjengelig for kunder utenom vanlig arbeidstid

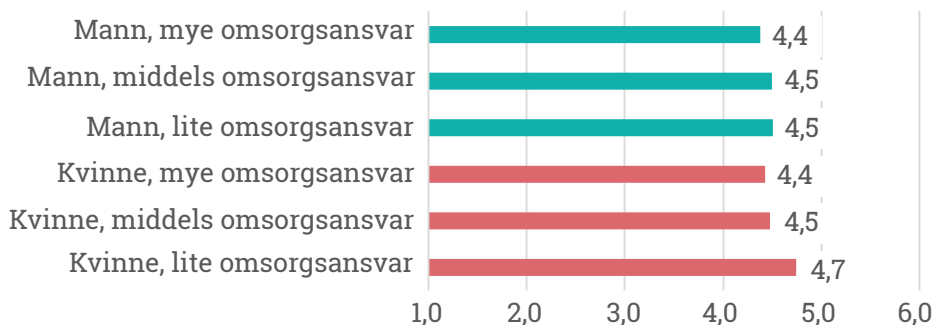

Takle vedvarende høyt arbeidspress

Mer krevende for mødre å kombinere jobbkrav med familie

Menn og kvinner uten barn opplever krav og forventninger likt, men mødre opplever at det er vanskeligere å kombinere krav og forventninger på jobb med egen familiesituasjon.

Omsorgsansvar varierer i liten grad med ambisjoner:

Gjennomsnittsskåre for karriereambisjoner (skala 1–6).

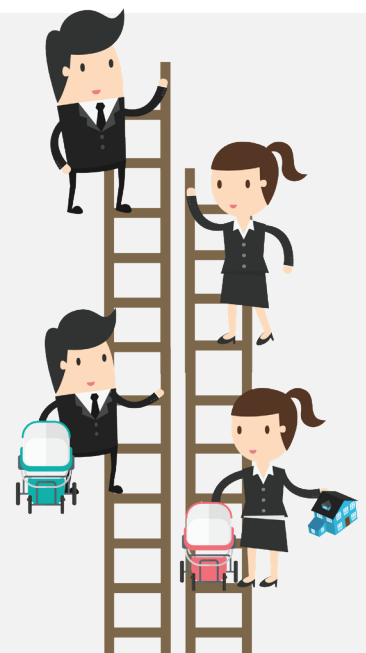
Omsorgsansvar og lønn

Blant både menn og kvinner er det de som har **lite omsorgsansvar** på hjemmebane som **tjener mest**, og de som har **mye omsorgsansvar** som **tjener minst**.

Kvinner med lite omsorgsansvar tjener mer enn menn med middels og mye omsorgsansvar. Omsorgsansvar har dermed sammenheng med inntekt, uansett kjønn.

Omsorgsansvar og stillingsnivå

Både kvinner og menn med **lite omsorgsansvar** har **høyere stillinger** enn dem med middels og mye omsorgsansvar.

NYE TIDER, GAMLE MØNSTRE?

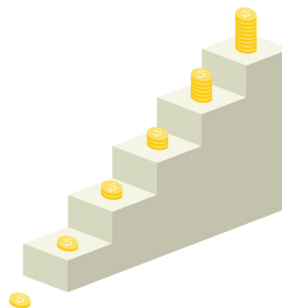
Her sammenligner vi et utvalg fra 2019-undersøkelsen mellom 30 og 50 år (N=1368) med et tilsvarende utvalg av økonomer fra 2007-undersøkelsen (N=999) for å undersøke endring og stabilitet i kjønnsforskjeller i karriere og omsorgsansvar, preferanser og praksis.

■ Kvinnelige økonomer

■ Mannlige økonomer

Karriere er fortsatt like viktig

Karriere og lønn er viktig både i 2007 og i 2019, og like viktig for kvinnelige som for mannlige økonomer. De faglige ambisjonene er fortsatt enda viktigere enn ambisjonene om lønn og status, særlig for kvinner.

Stabil kjønnsforskjell i lønn

Kvinner tjener mindre enn menn. I 2007-undersøkelsen tjente kvinnelige økonomer 87,6 prosent av mannlige økonomers årslønn, mens de i 2019 tjente 86 prosent.

Kvinnens andel av menns lønn

2007

87,6 %

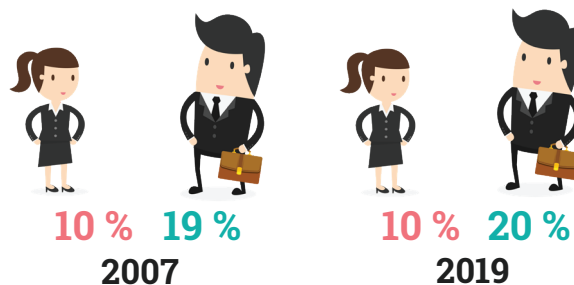
2019

86 %

Fortsatt dobbelt så mange mannlige toppledere

Kjønnsgapet er størst på øverste og nederste stillingsnivå. Flest kvinner jobber på medarbeidernivå og flest menn på toppledernivå.

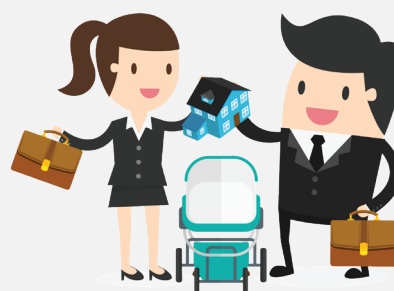
Andel toppledere

Klar økning i likestilte idealer

I 2019 er det en høyere andel økonomer som svarer at det beste for en familie med barn under skolealder at de jobber like mye og deler likt på ansvaret for hjem og barn. Økningen er særlig stor blant menn.

Andel menn som foretrekker likedeling

2007

65 %

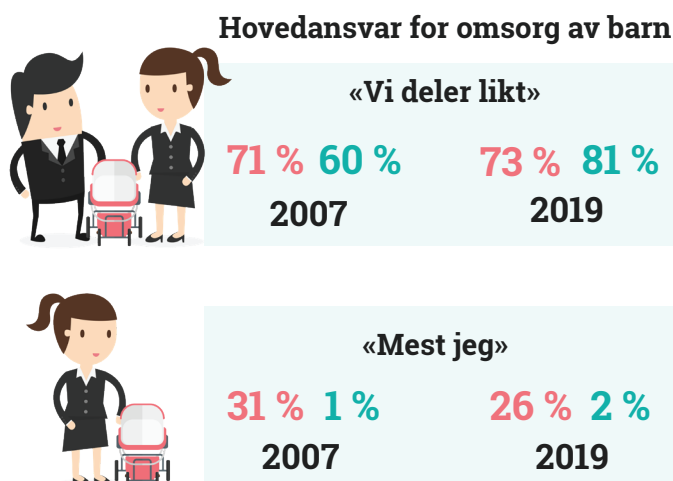
2019

82 %

Flere deler omsorgsansvaret likt, men mønsteret er fortsatt kjønnskjevt

Hovedbildet her er også stabilitet, men på enkelte omsorgsområder ser vi en klar økning i likedeling. Det gjelder særlig hovedansvar for omsorg for barn, der andelen menn som rapporterer likedeling, har hatt en klar økning fra 60 til 81 prosent.

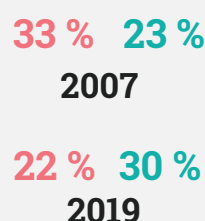
Alternativet til å dele likt er imidlertid fortsatt svært kjønnskjevt. Andelen fedre som svarer at de har hovedansvar for barn, har økt fra 1 til 2 prosent.

Fedre tar mer ansvar for barnas fritidsaktiviteter

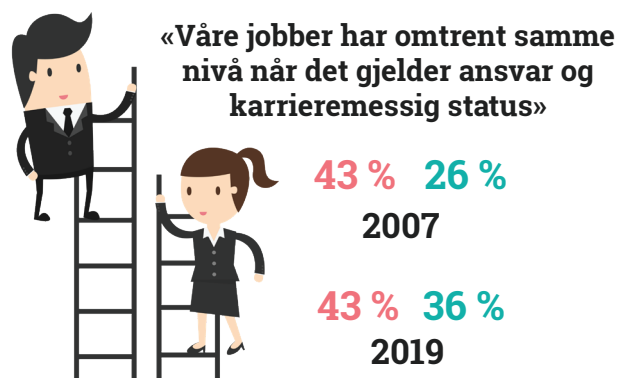
Det eneste området hvor fedre oppgir at de har mer ansvar enn mødre, er oppfølging av barnas fritidsaktiviteter. Siden forrige undersøkelse er mønsteret snudd slik at det nå er 30 prosent fedre som tar mest ansvar for fritidsaktiviteter mot 22 prosent mødre.

Hovedansvar for oppfølging av barnas fritidsaktiviteter, «mest jeg»

Mer likestilt tendens blant menn, men ikke blant kvinner

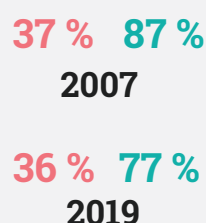
Fortsatt svarer en stor andel menn at de har en jobb med mer ansvar og status enn sin partner, men andelen som rapporterer om likestilt ansvar og status, har gått opp fra 26 til 36 prosent. Blant kvinnelige økonomer er mønsteret stabilt.

Mannlige økonomer tjener fortsatt mer enn partner

Andelen mannlige økonomer som tjener mer enn partner, er fortsatt høy (77 prosent), men har gått ned fra 87 prosent. Blant kvinnelige økonomer er andelen som tjener mer enn partner, relativt lav og stabil (37 vs. 36 prosent).

«Jeg tjener mest»

Kjønn, karriere og omsorgs-ansvar blant økonomer

Likestilte idealer – kjønnskjeve mønstre

Her presenterer vi hovedfunn fra rapporten «Kjønn, karriere og omsorgs-ansvar blant økonomer». Rapporten bygger på en spørreskjemastudie gjennomført høsten 2019, med svar fra 2046 økonomer med mastergrad.

Det er liten forskjell mellom kvinner og menn når det gjelder ambisjoner om å gjøre karriere, bli leder og tjene mye. Idealet om et likestilt arbeids- og familieliv står også sterkt. Studien viser imidlertid at de mannlige økonomene langt oftere har stillinger på høyere stillingsnivå og med høyere årsinntekt. Stillingsnivå og inntekt varierer også med grad av omsorgs-ansvar. Blant både mødre og fedre er det dem med minst omsorgsansvar som tjener mest, og i tillegg har de høyeste stillingene.

Flertallet oppgir at de deler likt på omsorg for barn. Blant dem som ikke deler likt, er det imidlertid mødrene som gjør klart mest på hjemmebane gjennom barnas oppvekst. Åtte av ti økonom-mødre opplever at de har hovedansvaret for familiens logistikk. De som deler likt på ansvaret for hus og familie er klart mest fornøyd med arbeidsdelingen på hjemmebane, blant både mannlige og kvinnelige økonomer.

Både mannlige og kvinnelige økonomer tar foreldrepermisjon, men mødrenes permisjon er betydelig lengre. Fedre beholder også mer av ansvaret på jobb mens de er i permisjon, og tar i mindre grad over ansvaret på hjemmebane.

Sammenlignet med forrige undersøkelse i 2007 har oppslutningen om likestilling økt både som ideal og i praksis. Likevel har mannlige økonomer fortsatt klart oftere en partner med en mindre ansvarsfull jobb og lavere lønn. Andelen kvinner på toppledernivå og kvinners andel av menns lønn er også overraskende stabil og fortsatt relativt lav i 2019.

Oppslutningen om et likestilt arbeids- og familieideal har imidlertid økt særlig sterkt blant menn. I tillegg skulle omtrent halvparten av økonom-fedrene gjerne hatt lengre permisjon om de kunne velge om igjen.

CORE
KJERNEMILJØ
FOR LIKESTILLINGS-
FORSKNING

**INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING**